

Kampfe so v. a. *einen Kampf vermeiden, verweigern*: न निवर्तते संघा-
मात् M. 7, 87. समाहृतश्च न शक्यति निवर्तितुम् MBh. 2, 1720. आहूतो
न निवर्तेयम् 2047. आहूतो न निवर्तेयं समरं प्रति शत्रुभिः HARIV. 7327.
sich lossagen von Jmd DAČAK. 77, 6. *absehen von Etwas, keine weitere*
Rücksicht auf Etwas nehmen: दोषात् HIT. 71, 22. *kommen um*: निवृ-
त्तानां सुखात् R. GORR. 2, 53, 2. — 8) *inne halten, verstummen*: इत्युक्त्वा
सा न्यवर्तत KATHÁS. 28, 131. *न्यवृत्तत्* 128; *statt dessen* विरराम 125. —
9) *weichen, aufhören, vergehen, schwinden, sein Ende erreichen*: पाना-
ल्पिपासा निवर्तते CAT. Br. 40, 2, 6, 9. TS. 7, 2, 7, 3. KAUC. 94. सर्वे पाप्मानो
उतो निवर्तते KHÁND. Up. 8, 4, 1. रसो ऽप्यस्य निवर्तते BHAG. 2, 59. फ-
लमेवास्य देवस्य प्रतीपस्य निवर्तते R. GORR. 2, 20, 32. *निवर्तते संतापः*
114, 32. मन्वाव्याधिः SUČR. 1, 119, 5. BĀLAB. 9. इच्छा Spr. 935. वाञ्छा
2387. स्वभावा न निवर्तते 1032. दोषः 2276. 5186. प्रायः RĀGA-TAR. 6, 339.
संमृतिः BHĀG. P. 4, 29, 35. स्नेहः ČUK. in LA. (III) 35, 21. *यावदुक्तं निव-*
र्तते P. 1, 3, 85, Sch. SARVADARČANAS. 108, 8. 116, 8. *तत्कार्यं निवर्तते der*
Process werde eingestellt M. 8, 117. रेणुः *sich legen* BHĀG. P. 8, 10, 37.
हेतुना तु निवर्तित्व्यति केनचित् (मम वचः) so v. a. seine Wirkung verlie-
ren MBh. 9, 2047. *न्यवर्ततातपत्राणि राज्ञामपगतेऽपमपाम् so v. a. wur-*
den unnütz KATHÁS. 18, 71. *यत्निष्योत्सादितं (पूर्वं वनं) अद्यापि न निव-*
र्तते so v. a. zeigt heute noch Spuren davon R. 1, 26, 31. *निवृत्तं gewichen,*
aufgehört, vergangen, geschwunden: घनाः R. 4, 27, 23. शिरोरूपा MBh.
3, 16829. BHAG. 14, 22. अरण्यवास R. 2, 44, 14. 51, 19. 66, 23. 6, 22, 17.
निवृत्तसंताप SUČR. 2, 169, 15 (°संतापेय ein Heilmittel von der Gattung
der Rasājana 14; vgl. 1, 10, 2). SĀMĀH. 65. KUMĀRAS. 1, 52. Spr. 2717.
VARĀH. BṚH. S. 8, 5, 32, 29. KATHÁS. 21, 121. DAČAK. 65, 17. BHĀG. P. 1, 8,
27. 3, 5, 6, 25, 41. HALĀJ. 2, 244. *यत्र वाचो निवृत्ताः* Spr. 1427. SARVADAR-
ČANAS. 11, 18. 109, 1. 131, 9. *अप्रतेरिति वर्तते उताको निवृत्तम्* *aufgehört*
zu gelten so v. a. nicht mehr zu ergänzen PAT. zu P. 8, 3, 67. Schol. zu
1, 2, 23. इत् उत्तरं गोत्राधिकारो निवृत्तः *zu Ende* zu P. 4, 1, 111. *निवृत्ते*
ऽह्निं vergangen, abgelauten MBh. 5, 7235. R. GORR. 2, 57, 4. *चतुर्दशसु*
वर्षेषु निवृत्तेषु R. SCHL. 2, 52, 28. नीराजन VARĀH. BṚH. S. 45, 11. 5, 97.
BHĀG. P. 3, 14, 36. *निवृत्तकर्मन्* R. 4, 27, 11. — 10) *unterbleiben, wegfa-*
len, nicht eintreten: प्रवरास्तु निवर्तते LĀT. 1, 12, 19. 2, 4, 15. 9, 16.
KAUC. 63. 141. *आत्मनस्त्यागिनां चैव निवर्ततेऽकक्रिया* M. 5, 89. 11,
151. *न निवर्ततेऽक्रतुर्गम* MBh. 1, 2137. *निवृत्तयज्ञस्वाध्याया (वसुधरा) 1,*
7673. fgg. निवृत्तमांस so v. a. मांसनिवृत्त kein Fleisch geniessend UTTARAR.
72, 4. 5 (93, 2). *अनिवृत्तमांस* 5. *निवृत्तदत्तिषा so v. a. eine von einem An-*
dern verschmähte Gabe CAT. Br. 3, 5, 4, 25. *abgehen, nicht zukommen*:
श्रेष्ठता च निवर्तते श्रेष्ठत्वाव्यं च यद्वन् M. 11, 185. त्रयो धर्मा निवर्तन्ते
ब्राह्मणात्त्रयं प्रति । अद्यापनं याजनं च तृतीयश्च प्रतिग्रहः ॥ so v. a.
der Kshatrija hat drei Rechte weniger als der Brahmane 10, 77. *नि-*
वर्तेरंश्च तस्मात् संभाषणसकृत्सने । दायव्यस्य प्रदानं च यात्रा चैव हि लौकिकी
की ॥ kommen ihm nicht zu 11, 184. *यतो वाचो निवर्तते so v. a. wofür*
es keine Worte giebt TAIR. Up. 2, 4. — 11) *fortgehen zu, übergehen auf*
(loc.): ऐश्वर्यधनरत्नानां प्रत्यभिन्ने (so die ed. Bomb.) *निवर्तताम् । दृष्टा*
(so die ed. Bomb.) हि पुनरावृत्तिर्विज्ञिताम् MBh. 12, 5090. — 12) *gerich-*
tet sein auf: अथ वा ते मतिस्तत्र राजपुत्रि निवर्तते MBh. 5, 7016. एवं
तस्य तदा बुद्धिर्मपत्यो न्यवर्तत *war der Art in Bezug auf* 3, 2347. —

13) *परा निवृत्ते क्रिया* RAGH. 12, 56 fehlerhaft für *पुनरावृत्ते क्रिया* oder
परावृत्तिरे क्रियाः, wie die v. l. hat. *निवृत्त* R. 2, 54, 4 und PAÑĀT. 110, 20
fehlerhaft für *निवृत्त* (so die Bomb. Ausg.), *निवृत्तास्य* HARIV. 13891 feh-
lerhaft für *निवृत्तास्य*, wie die neuere Ausg. liest. भस्म निवृत्ता भूमिम् SUČR.
2, 35, 20 wohl fehlerhaft für *भस्मनिवृत्ता भू°*. — Vgl. *निवर्त* fgg., *निवर्तित्*,
निवृत्, *निवृत्ति*, *नीवृत्*, *डुर्निवृत्*. — *caus. 1) nach unten drehen (den Kopf)*
TBR. 2, 2, 10, 7. — 2) *kürzen, zurückschneiden (die Haare)*: स वै न्येव
वर्तयते केशान्न वपते CAT. Br. 5, 5, 3, 6. VS. 3, 63. TBR. 1, 5, 5, 1. यो अ-
स्याः पृथिव्यास्त्वचिं निवर्तयत्योषधीः 4. लोकितायमेन निवर्तयते 6, 5.
केशान्निवर्तयति षमश्रूणा वापयोत (so) ĀČV. ČR. 2, 16, 23. — 3) *zurück-*
kehren machen, — heissen, zurückführen, zurückbringen: (आश्रवः) मथा
नेमिं नि वावृत्तुः RV. 8, 46, 23. पुनरेना नि वर्तय 10, 19, 2. AV. 6, 77, 3. TS.
3, 3, 10, 1. साध्वेन परमेण धनंजयम् । न्यवर्तयत MBh. 1, 7972. 3, 16808. 15,
497. 499. R. 1, 1, 37 (40 GORR.). वनाद्वातरम् 2, 73, 22. fgg. R. GORR. 1, 79,
33. 13, 20. RAGH. 2, 3. ČĀK. 24, 7. KATHÁS. 13, 30. 39, 174. 53, 99. 72, 179.
RĀGA-TAR. 2, 163. PAÑĀT. 208, 25. ed. ord. 4, 6. BHĀT. 13, 21. वाजिरा-
जो निवर्तितः MĀLAV. 90. RAGH. 7, 41. रथम् 3, 47. R. 2, 46, 31. 60, 3. चौ-
रहस्ताद्वनम् MBh. 1, 7764. — 4) *zurückhalten, abhalten, abbringen, ab-*
lenken von (abl.) MBh. 2, 1770. 5, 1729. 7120. 7323. 7350. R. 2, 27, 15.
R. GORR. 2, 27, 26. 35, 21. RAGH. 3, 43. 5, 50. ČĀK. 16, 19. 40, 1. KATHÁS.
22, 178. 28, 140. BHĀT. 3, 8. 6, 40. *तपसस्तम्* MBh. 1, 2920. 7644. 3, 7311.
देहत्यागात् KATHÁS. 57, 172. BHĀG. P. 4, 8, 82. *अथराक्त्वाच्च कार्म-*
कुमारस. 5, 11. असकृत्कारनिवर्तितः शिलीमुखः 54. धूमो निवर्त्यत स-
मीरणेन RAGH. 7, 52. *व्यूहम्* R. 5, 83, 3. *द्वयमापानि विषयैरिन्द्रियाणि*
M. 6, 59. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 12. नगेन्द्रसक्ता नृपस्य दृष्टिम् RAGH. 2,
28. 7, 20. *चित्तम्* MĀRK. P. 40, 5. *शकुन्तलाव्यापारादात्मानम्* ČĀK. 19, 1.
ततो हृदयम् 53. *अस्मादसदीप्सितामनः* KUMĀRAS. 5, 73. *देवं पौरुषेण*
R. 2, 23, 21. R. GORR. 2, 20, 24. 1, 60, 27 (38, 24 SCHL.). देवं पुरुषकारिण
को निवर्तितुमुत्सहेत् MBh. 5, 7345. Spr. 2033. *देवं लोकान्निवर्तितुम्*
R. GORR. 2, 20, 33. तन्निवर्तय लङ्केशाद्दण्डमेतम् 7, 22, 45. — 5) aufgeben,
fahren lassen: युद्धे बुद्धिम् MBh. 6, 5604. *व्ययेव सक्तामनिवर्त्य बुद्धिम्*
R. 2, 102, 9. R. GORR. 2, 21, 5. 23. 3, 61, 31. मतिं परदारभिमर्शनात् 36,
15. मतिं रामात् 5, 25, 5. किमात्मयोगेन निवर्तितेन 4, 29, 24. तस्मान्नि-
वर्त्य ममताम् MĀRK. P. 76, 38. *मयि भावा निवर्त्यताम् 74, 31. निवर्तिता-*
खिलाकार BHĀG. P. 1, 13, 53. *vorenthalten*: त्वया समुद्यतो दातुं कथं सो
ऽर्थो निवर्तितः MĀRK. P. 69, 51. *यस्ते समुद्यतः शापो द्वितीयः स निवर्तितः*
unterdrückt 112, 24. *Etwas rückgängig machen* M. 9, 233. JĪŚ. 2, 31.
— 6) *aufhören machen, entfernen, beseitigen*: प्रकृतिम् ČĀMĀ. ČR. 9, 1, 3.
निन्दा स्तुत्या RAGH. 15, 57. ČĀMĀ. zu KHÁND. Up. S. 16. KULL. zu M. 8,
351. *अविद्याम्* SARVADARČANAS. 57, 17. 116, 3. — 7) *verschaffen, verleihen*:
रूपं निवर्तयाम्यद्य तव कात्तम् HARIV. 587. MĀRK. P. 106, 38. — 8) *voll-*
führen: यज्ञम् R. 1, 42, 25 (43, 22 GORR.), *निवर्तयामास* ed. Bomb.). 62, 22.
सर्वम् 2, 22, 4. 24. पितुर्न्यवर्तयच्छ्रीमान्निवापम् R. GORR. 2, 111, 34. *निव-*
र्तितात्मनियम BHĀG. P. 8, 16, 28. — 9) = *simpl. abstehe von Etwas*
MBh. 3, 7370. R. 7, 83, 19. — Vgl. *निवर्तक* fgg., *निवर्तनीय* fgg. und *डु-*
निवर्त्य. — *desid. s. निविवृत्सु.*

— *अनुनि* *caus. zurückbringen*: राथंतरस्य योनिम् AIR. Ba. 5, 1, 4.

— *अभिनि* *heimkehren, einkehren bei, wiederkehren*: मदनोद्यानयात्रा-